

OPERAȚIA ÎNTRUNITĂ – CONTINUITATEA UNUI INSTRUMENT FUNCȚIONAL

JOINT OPERATIONS – THE CONTINUITY OF A FUNCTIONAL INSTRUMENT

Cpt.cdor.drd. Alexandru CUCINSCHI*
Cdor. (r) prof.univ.dr. Ion CHIORCEA**

Odată cu apariția noțiunii de multidomeniu, tuturor elementelor cărora, până în prezent, li se asocia noțiunea de întrunit, fie că era vorba despre bătălie, operație sau formațiune (în sensul de structură), li se asociază această nouă noțiune la modă, care se pare că tinde să înlocuiască mai vechea noțiune de întrunit. Totuși, apreciem că noțiunii de întrunit nu trebuie să i se știrbească nici din importanța pe care a avut-o până în prezent, în sensul de concept care a fost aplicat și s-a dovedit funcțional, modelând în mare măsură dezvoltarea instrumentului militar de putere, și nici din posibilele evoluții ale acestui concept, având în vedere baza solidă pe care, în prezent, pot considera că se află cei care au implementat un mod întrunit de operare. Astfel, în articolul de față ne propunem să expunem principalele raționamente care au condus la apariția și aplicarea acestui concept (întrunit) până în prezent, descriind apoi actualul mediu de securitate și implicațiile acestuia asupra nivelului operativ, pentru ca, ulterior, să propunem o completare a operației întrunite astfel încât aceasta să poată fi aplicată în condițiile amenințărilor actuale și viitoare.

With the emergence of the notion of multi-domain, all the elements that until now have been associated with the notion of joint, be it battle, operation or formation (in the sense of structure) have become associated with this new fashionable notion, which seems that it tends to replace the older notion of joint. However, we appreciate that the notion of joint should lose neither the importance it has had up to now, in the sense of a concept that has been applied and proved functional, shaping to a large extent the development of the military instrument of power, nor the possible evolutions of this concept, given the solid ground on which are now those who have implemented a joint mode of operation. Thus, in this article we aim at highlighting the main reasoning that have led to the emergence and application of this concept (joint) until now, then describing the current security environment and its implications on the operational level; later we will propose a completion of the joint operations, so that it can be applied under current and future threats.

Cuvinte-cheie: întrunit; operație întrunită; amenințare; mediu de securitate.

Keywords: joint; joint operation; threat; security environment.

Compensarea lipsurilor/vulnerabilităților unei categorii de forțe prin punctele tari ale unei alte categorii de forțe, realizându-se astfel o sinergie între cel puțin două categorii de forțe, se poate aprecia ca fiind esența unei operații întrunite. Deși același raționament se poate aplica și în cadrul unei categorii de forțe prin realizarea sinergiei și prin compensarea lipsurilor dintre genurile de forțe, amploarea relativ scăzută a acestui tip de sprijin nu

permite, în general, încadrarea relației la categoria întrunit.

Totuși, prin lărgirea paletei de genuri de forțe din cadrul unei categorii de forțe, cum ar fi aviația din organica unităților de Forțe Terestre și Forțe Navale, apreciem că noțiunea de întrunit a început să înglobeze mai toate acțiunile militare relevante (în sensul amplitudinii acestora). Astfel, pe lângă ceea ce privește strict planificarea și desfășurarea unei acțiuni militare, implicarea celorlalte instituții din Sistemul Național de Apărare (nivelul interinstituțional) este, de asemenea, încadrată sub această cupolă a întrunitului.

Observăm că noțiunea de întrunit se aplică la nivelul tactic, operativ, strategic-militar și strategic-politic, fapt care ne indică, pe de o parte, valoarea noțiunii în sine, aceasta fiind în măsură

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
București

e-mail: cucinschi.alexandru@gmail.com

**Academia Navală „Mircea cel Bătrân”
Constanța

e-mail: chiorcea44@yahoo.com

să descrie o gamă largă de activități, iar, pe de altă parte, o posibilă înțelegere greșită a acestui concept, în sensul extinderii către activități care nu îl reprezintă și nu îi sunt specifice (de exemplu: nivelul interinstituțional – la acest nivel, apreciem că puține aspecte pentru realizarea sinergiei pot fi gestionate).

Ca urmare, pentru a pune în valoare ceea ce noi considerăm că este esențial pentru noțiunea de întrunit, apreciem că o întoarcere la originile operației întrunite este necesară și poate să înlăture din elementele adăugate ulterior (nu toate adăugirile au fost testate și validate) de către cei (teoreticieni, cercetători și profesori în domeniul științe militare) care au participat la îmbunătățirea, în cele mai multe cazuri, a conceptului de întrunit.

Astfel, pentru a scoate în evidență esența operației întrunite, metodologia de cercetare se va axa pe aplicarea metodei de cercetare longitudinală, care are ca scop identificarea regularității elementelor caracteristice operației întrunite, precum și a lipsurilor constatate pe timpul desfășurării unor astfel de operații. Ulterior, metoda transversală de cercetare ne va permite, prin identificarea particularităților actualului mediu de securitate, stabilirea măsurii în care operația întrunită se pretează a fi aplicată, în forma actuală, concluzionând cu unele considerații cu privire la posibilele evoluții ale acesteia (metoda predictivă).

Considerăm că trebuie menționate și limitele cercetării: astfel, opțiunile de îmbunătățire a operației întrunite, pe care le propunem prin acest articol, pot fi implementate, în condițiile în care se păstrează o anumită liniaritate convențională în modul de desfășurare a unei acțiuni militare. De asemenea, pentru a obține date relevante, în sensul stabilirii cu exactitate a măsurii în care modalitatea de îmbunătățire a operației întrunite se pretează a fi aplicată prin elementele menționate în acest articol, este nevoie ca aceste elemente să fie testate, în primă fază, prin jocuri de război sau simulare (în prezentul articol, propunem doar o îmbunătățire a unui concept).

Originile operației întrunite

Conform definiției general acceptate a operației întrunite din prezent – operație în care sunt implicate cel puțin două categorii de forțe, aflate sub comandă unică – majoritatea acțiunilor militare care s-au situat în proximitatea mării sau care au

implicat proiectarea forței pe teritorii îndepărtate pot fi catalogate ca întrunite. Cu toate acestea, apreciem că, deși bifează elementele cuprinse în definiția operației întrunite și se încadrează în litera acesteia, cu greu se pot considera ca fiind în spiritul operației întrunite. Astfel, campanii precum:

- campania terestru-maritimă din Sicilia, 415 î.Hr. - 413 î.Hr., în care o forță expediționară terestră ateniană (5.000 de infanteriști și arcași care aveau în plan să desfășoare operații terestre) a fost proiectată prin intermediul navelor (circa 100 de trireme, numeroase nave de transport și de marfă) pentru a asigura insula strategică din largul coastei Italiei (Sicilia), care se considera că ar fi oferit un avantaj decisiv în războiul cu Sparta (Carafano 2018, 24);

- campania Invincibilei Armada în războiul anglo-spaniol din anul 1588, care a avut ca scop poziționarea flotei în Canalul Mânecii și proiectarea trupelor terestre în Țările de Jos, în cele din urmă dovedindu-se un plan mult prea ambițios pentru armata Spaniei (Murray 2002, 30);

- campania din Gallipoli din anul 1915, în care, deși aliații au transportat forțele terestre pe mare, ulterior încercând să le susțină prin lovituri de artilerie în teritoriul controlat de inamic și s-au bucurat de utilizarea necontestată a mării prin imposibilitatea lor de a se mișca rapid, decisiv și utilizând bunele practici, forța întrunită a cedat toate avantajele importante turcilor, care au folosit controlul asupra mediului terestru într-un mod mai eficient (Murray 2002, 32), s-au axat pe executarea de acțiuni specifice fiecărei categorii de forțe, și nu pe realizarea unei sinergii în ansamblul campaniei, nefiind în măsură să realizeze compensarea vulnerabilităților sau potențarea elementelor forte care ar fi putut aduce succesul forței întrunite.

Astfel, faptul că triremele și navele de transport ale atenienilor au transportat forțele terestre a determinat navele spaniole să instituie o blocadă în Canalul Mânecii, iar navele britanice să încerce să dragheze strâmtoarea Dardanele și să bombardeze zona de litoral, ceea ce dovedește că, în acest caz, forțele navale au desfășurat acțiuni specifice acestei categorii de forțe, acțiuni care, deși se pot considera ca fiind în sprijinul forțelor terestre, prin neîncadrarea lor în ideea generală a operației întrunite, aceea de a obține un efect asupra adversarului mai mare decât suma efectelor categoriilor de forțe, diluează în mare măsură

denumirea de campanie întrunită, deși, așa după cum am menționat anterior, elementele strict descriptive ale operației întrunite sunt îndeplinite.

Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem faptul că, în cadrul campaniilor menționate, nivelul tehnologic nu permitea realizarea unei sinergii în adevăratul sens al cuvântului, ritmul acțiunilor fiind mult mai lent, în comparație cu ceea ce urma să se întâmple în Al Doilea Război Mondial.

Spre deosebire de aceste campanii, în care doar componența forței poate fi considerată de tip întrunit, iar categoriile de forțe au executat acțiuni specifice mediului în care operează, prima campanie, considerată de mulți experți în științe militare (Hooker și Coglianese 1993) cu adevărat întrunită este Operația Weserübung – numele de cod al asaltului Germaniei Naziste asupra Danemarcei și Norvegiei în timpul Celui de-Al Doilea Război Mondial, în ziua de 9 aprilie 1940.

Operația Weserübung poate fi considerată una dintre cele mai remarcabile aplicări ale artei operative și ale principiilor războiului, principiul surprizei jucând un rol important în succesul german. Planificarea făcută de forțele germane, care au luat în considerare și au exploatat factorii timp, spațiu și forțe, este un alt element cheie în această operație. De asemenea, faptul că forțele terestre, marina și forțele aeriene (Heer, Kriegsmarine, Luftwaffe) au luptat ca o echipă, chiar dacă s-au confruntat cu reticența comandanților acestor categorii de forțe, de a se subordona unii altora, și Hitler a fost nevoit să fie considerat comandantul acestei operații, a permis armatei germane să sfideze Marina Regală prin transportul trupelor direct către obiectivele lor de-a lungul coastei norvegiene (Hooker și Coglianese 1993).

Analizarea elementelor care au condus la succesul acestei operații, chiar și în condițiile unui adversar superior, în principal pe mare, ne conduce la o serie de lecții identificate, care, în opinia noastră, chiar și în prezent, se neglijează a fi implementate, cel mai probabil din considerente umane, în sensul în care considerăm că nivelul de pregătire (disciplină, inteligență și înțelegere a situației într-un mod pragmatic) atins de militarii germani la începutul războiului nu a mai fost egalat.

Astfel, de la germani învățăm despre importanța planificării și transformării aparentelor

dezavantaje în oportunități, conectarea comenzii și controlului la obiectivele operaționale și la intenția comandantului, precum și importanța inițiativei în operațiile militare (Rice 2007).

În această operație, Germania a angajat o forță întrunită, într-un asalt simultan, folosind planificarea centralizată și execuția descentralizată, utilizând mai multe coridoare de apropiere și având șase obiective cheie. Obiectivele trasate au ținut și au exploatat centrele de greutate ale Aliților. Aplicând forța asupra slăbiciunilor, germanii au zdrobit Danemarca într-o singură zi și au distrus rezistența norvegiană în două luni, în ciuda faptului că aceasta a fost sprijinită de puternice forțe britanice și franceze. Apreciem că acesta este cel mai elocvent exemplu de operație întrunită, care, în fapt, reprezintă punerea în practică a geniului militar german de la acea vreme, în litera și spiritul operației întrunite.

Totuși, cu toate că este considerată prima operație întrunită în adevăratul sens al cuvântului, un aspect important din ceea ce reprezintă întrunitul nu a fost posibil: conducerea forței întrunite pe timpul desfășurării acțiunii care nu a fost posibilă din cauza orgoliilor comandanților categoriilor de forțe ale armatei, aceștia neacceptând faptul că, într-o anumită fază a operației, categoria de forțe pe care o conduc ar putea fi mai puțin importantă și astfel să acționeze în sprijinul unei alte categorii de forțe.

După Cel de-Al Doilea Război Mondial, gândirea militară a continuat să se limiteze la concurența dintre categoriile de forțe, fiecare categorie de forțe susținând posibilitatea câștigării războiului cu folosirea doar a mijloacelor proprii. Pe lângă acestea, a apărut și teoria conform căreia dominarea strategică putea fi realizată prin descurajare nucleară. În această perioadă, țările europene (multe dintre acestea membre ale NATO), sărăcite în urma Celui de-Al Doilea Război Mondial, au fost foarte puțin dispuse să consume resurse pentru o înarmare clasică (nave, aeronave, tancuri) și s-au bazat pe arma nucleară, ca mijloc de descurajare.

În ciuda lecțiilor învățate în Cel de-Al Doilea Război Mondial, în care operațiile de tip joint s-au dovedit a fi necesare, puține lucruri au fost făcute pentru a instituționaliza operațiile întrunite (Carafano 2018, 26). Astfel, până la inițierea demersurilor de implementare a bătăliei

aeroterestre, care a reprezentat o revitalizare a operației întrunite, acest instrument, patentat de germani la începutul Celui de-Al Doilea Război Mondial și preluat și de celelalte armate în timpul războiului, nu a fost utilizat la adevăratul său potențial.

Bătălia aeroterestră – concept întrunit care a influențat configurația structurii de forțe a NATO

Bătălia aeroterestră este un concept subsecvent operației întrunite care a stat la baza modernizării Armatei SUA în anii '70, '80 și care, ulterior, a fost implementat de NATO și de majoritatea statelor membre ale NATO.

Modernizarea sistemului militar al SUA a fost posibilă prin înființarea unui comandament (TRADOC¹), destinat dezvoltării acțiunii militare (îmbunătățirea organizării, echipamentului, armamentului și doctrinei), la data de 1 iulie 1973 (Del 2017, 37).

Modelul propus de TRADOC este cel care a condus întregul proces de transformare a armatei, fiind promovat prin publicarea, în anul 1981, a TRADOC PAM 525-5, US Army operations concepts,

Navale au manifestat intenția de a implementa acest concept prin publicarea unui raport, în anul 1988 (Skinner 1988), în cuprinsul căruia explica modul în care acesta poate influența doctrina pușcașilor marini și strategia maritimă.

În continuare, vom prezenta succint principalele elemente care au compus această modernizare a armatei, bazată pe concept (Figura 1), pentru a facilita înțelegerea modului în care operația întrunită a fost revitalizată, precum și complexitatea procesului în ansamblul său.

Astfel, principalii factori de intrare (în prezent, definiți ca viitorul mediu de operare, în cazul de față – misiuni, studii istorice, amenințare, tehnologie) care au stat la baza dezvoltării conceptului au fost reprezentați de:

- identificarea unui nou tipar de desfășurare a luptei armate de către potențialii adversari (în acest caz, prin intermediari) – al patrulea război arabo-israelian, 6-25 octombrie 1973, între o coaliție a statelor arabe și Israel, în care armatele arabe, deși respinse de armata israeliană, fiind dotate cu tehnică sovietică de ultimă generație, au avansat foarte repede și într-un mod surprinzător în teritoriul adversarului (History.com Editors 2018);

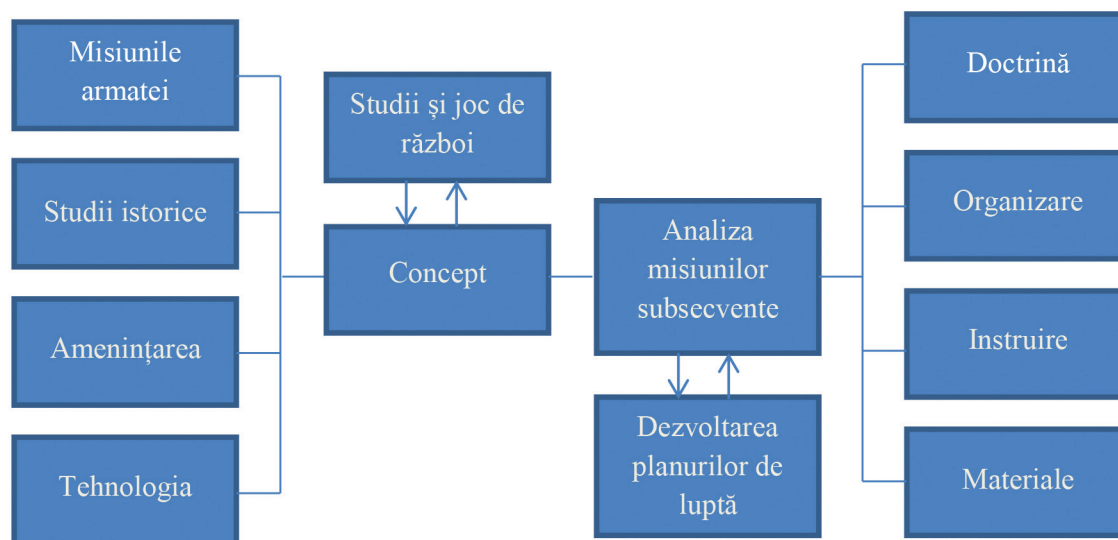

Figura 1 Cerințele unui sistem bazat pe concept – traducere (Brownlee și Mullen III 1988, 201)

the AirLand Battle and Corps 86, introducând astfel conceptul operațional de bătălie aeroterestră.

Implementarea conceptului a început să se cristalizeze odată cu publicarea, în anul 1982, a unui manual care definea conceptul de bătălie aeroterestră, FM 100-5 Operations. Ulterior, și Forțele

¹ Training and Doctrine Command – Comandamentul Instruirii și Doctrinei.

imposibilitatea de a câștiga un război – lecțiile identificate în urma Războiului din Vietnam au stat la baza conceptului de bătălie aeroterestră, având ca motivație dorința Forțelor Terestre ale SUA de a evita acest tip de război asimetric (Malkasian 2014, 115), fapt care, așa după cum istoria recentă a demonstrat, nu a fost un punct forte al conceptului, armata SUA fiind nevoită să abordeze

diferite asemenea situații în conflictele ulterioare implementării conceptului;

- creșterea puterii de luptă (componentele fizică, morală și conceptuală) a URSS – „*faptul care contează este că nu există suficientă adâncime a terenului pe care să lupți și nu este prea mult spațiu pe care să îți permiți să îl pierzi, în cele din urmă, așa cum am descris de mai multe ori, faptul că rezervele Uniunii Sovietice sunt mult mai apropiate decât rezervele Statelor Unite și că rezervele Uniunii Sovietice sunt mult mai mari. Așa că, în momentul în care bătălia începe, suntem în dezavantaj, și pe măsură ce războiul continuă, devine din ce în ce mai rău*” (Brownlee și Mullen III 1988, 191).

Pe baza acestor factori de intrare, conceptul propus de generalul Starry, comandantul TRADOC, presupunea gestionarea luptei cu armata URSS prin utilizarea corpurilor de armată ca principală unitate de luptă, combinând practici care nu reprezentau un element de noutate (războiul manevrier², războiul fulger³, operații în adâncime⁴), dar care aveau la bază o tehnologie superioară față de adversar.

Pe lângă aceste elemente specifice Forțelor Terestre, Forțele Aeriene aveau misiunea de a angaja inamicul în special în adâncime (împreună cu artileria), interzicând astfel introducerea în luptă a celui de-al doilea eșalon și crearea unui avantaj operațional pentru Forțele Terestre – cunoscută, în prezent, ca interdicție aeriană, precum și cea de sprijin aerian apropiat.

Testarea validității conceptului s-a făcut printr-o serie de jocuri de război, fiind primul concept care a fost testat în mare parte prin utilizarea sistemelor de simulare, fapt care a redus costurile planificate în acest scop. În ceea ce privește capacitățile dezvoltate pe baza acestui concept, trebuie menționat faptul că nu toate au fost dezvoltate conform cerințelor specifice, în mare parte din cauza faptului că, uneori, producătorii de armament au reușit să influențeze deciziile de achiziții.

² Învingerea adversarului prin aducerea acestuia în incapacitatea de a lupta coerent (nu prin distrugere), utilizând o serie de tactici de evitare a punctelor tari și angajarea rapidă și agresivă a vulnerabilităților, având ca scop paralizarea morală și fizică a acestuia.

³ Război fulger – ciclul rapid de planificare și execuție.

⁴ Angajarea inamicului nu doar la linia de contact, ci și în adâncimea spațiului de luptă.

Implementarea conceptului, în totalitate, s-a încheiat spre sfârșitul anilor '80, fapt care a coincis cu destrămarea Uniunii Sovietice, acesta fiind și motivul pentru care această cursă a înarmării este considerată responsabilă pentru această prăbușire. Acest fapt a făcut ca amenințarea pe baza căreia a fost elaborat acest proces de modernizare, fundamentat pe concept, să nu mai existe și ca urmare aplicarea eficientă a acestuia să nu mai fie posibilă.

Faptul că NATO a adoptat bătălia aeroterestră, concept inițiat de armata SUA, în anul 1984, aspect dovedit și de structura de forțe terestre (constituită din corpuri de armată, mai recent au apărut și divizii, și brigăzi), demonstrează că acest concept a fost implementat și a abordat corect problematica de la momentul respectiv, devenind un concept de operare care se utilizează și în prezent.

Implementarea conceptului în Armata Română nu a fost posibil, având în vedere faptul că România era stat membru al Pactului de la Varșovia, având un alt concept de operare, care se baza pe cantitatea forțelor, pe eșalonare, puține aspecte referitoare la operația întrunită și la sprijinul dintre categorii de forțe fiind exersate.

Problemele pe care le întâmpină operația întrunită în actualul context de securitate

În prezent, actori precum Rusia și China au dezvoltat noi metode de ducere a acțiunilor militare, metode care se bazează, în mare parte, pe tehnologie avansată, pe armament cu bătaie lungă și de înaltă precizie. Complexitatea actualului mediu provine și de la implementarea de către cele două state a unor metode diferite de desfășurare a acțiunilor militare, având ca principal scop interzicerea accesului (A2AD) în zone din ce în ce mai mari, Rusia specializându-se în mediul terestru, iar China în mediul maritim.

Astfel, amenințarea la nivel operativ este o rezultată atât a unor chestiuni pragmatice, cum ar fi studierea modului tradițional de acțiune al SUA în operațiile recente (Desert Storm, Iraq Freedom și Enduring Freedom), care se baza pe operații întrinite multinaționale, pe dominare tehnologică, pe proiecția globală a puterii, pe manevra la nivel tactic, operativ și strategic, pe sistem de foc întrunit eficace, pe susținere logistică și pe inițiativa rezultată din aplicarea conceptului comanda misiunii (TRADOC Pamphlet 525-3-1 2018, i),

cât și a unor problematici referitoare la aplicarea artei operative – tactica, logistica și prepoziționarea avantajosă sunt perturbate prin utilizarea A2AD. Rezultatul celor două componente a condus la interzicerea adâncirii strategice prin mijloace specific militare care au ca scop separarea în timp, spațiu și pe funcțiuni de luptă a SUA și a aliaților săi strategici aflați în zona contestată de China și Rusia.

Faptul că Rusia și China au investit, în ultimii 25 de ani, în dezvoltarea unei abordări care să „fractureze” bătălia aeroterestră prin contracararea fazării operației în timp și sprijinul dintre categoriile de forțe, care deveniseră din ce în ce mai predictibile, determinând ca operația întrunită să se preteze doar în cazul în care mediul în care se desfășoară nu este contestat, secvențierea operației fiind posibilă astfel încât forțele navale și aeriene să angajeze inamicul, slăbindu-i puterea de luptă, ulterior acesta fiind angajat de forțele întrunită (TRADOC Pamphlet 525-3-1 2018, vii), ne îndreaptă spre nevoia abordării operațiilor militare dintr-o nouă perspectivă.

Acest fapt se poate realiza prin dezvoltarea unui nou concept de operare, așa cum este cazul în prezent, prin dezvoltarea operației multidomeniu sau prin perfecționarea/îmbunătățirea unor concepte de operare existente, după cum apreciem că poate fi cazul operației întrunită (bătălia aeroterestră).

O variantă de actualizare a operației întrunită

În prezent, operația întrunită așa cum s-a dezvoltat, începând cu al Doilea Război Mondial și culminând cu bătălia aeroterestră, se mai poate aplica în această formă doar în spații care nu sunt contestate prin utilizarea mijloacelor specifice A2AD. Problema care se pune este că aceste spații devin din ce în ce mai mici și sunt situate în zone aflate în afara sferelor de influență ale marilor puteri. Cel mai probabil, în viitor, acest tip de operație întrunită „clasică” nu se va mai preta nici în aceste zone, având în vedere faptul că instrumentul militar este implicat din ce în ce mai puțin în îndeplinirea obiectivelor stabilite, aceste obiective putând fi îndeplinite mai facil și mai discret prin celelalte instrumente de putere.

Ca urmare, apreciem că, pentru ca operația întrunită, care este, în fapt, metoda testată și validată de ducere a acțiunilor militare (spre deosebire

de noul concept de operație multidomeniu), să poată răspunde amenințărilor actuale, ea trebuie să fie completată cu sisteme defensive stratificate pe medii (după modelul Iron Dome), care să transforme spațiul contestat în spațiu necontestat, în care forțele proprii să poată manevra și să se poată sprijini reciproc. Problema care se pune, în acest caz, este că respectivul spațiu acoperit de sistemele defensive este relativ restrâns, ceea ce face ca acest tip de operație să se preteze, în principal, în defensivă, pe teritoriul propriu.

Totuși, apreciem că, în viitor, odată cu dezvoltarea unor sisteme special destinate acestui scop, această zonă se poate extinde și, eventual, fuziona cu zonele dezvoltate de aliații care recurg la același tip de concept.

Pe lângă această zonă defensivă, considerăm că, pentru a fi în măsură să răspundă provocărilor actuale, operația întrunită trebuie să îndeplinească și următoarele condiții:

- să tindă spre simultaneitatea acțiunilor, și nu spre separarea acestora în timp și spațiu, pe modelul comandant sprijinit – comandant care sprijină;

- includerea mediului cibernetic și spațiului – acestea trebuie să fie în măsură să reprezinte un multiplicator de forțe real, prin acțiuni preventive/ofensive (spre deosebire de acest tip de operație, care, așa după cum am menționat, se pretează în defensivă);

- pentru a avea un nivel de reacție corespunzător, categoriile de forțe sunt nevoite să devină interconectate (nu coordonate sau sincronizate).

Trebuie menționat și faptul că operația întrunită se regăsește, în opinia noastră, și în cadrul operației multidomeniu, faza a patra (conform TRADOC Pamphlet 525-3-1, 2018) a operației multidomeniu (exploatarea) poate fi desfășurată sub forma unei operații întrunită convenționale.

Concluzii

Pentru că istoria conflictelor armate a demonstrat că este preferabil să îmbunătățești un concept existent sau trecerea la un nou concept să se facă tot prin prisma conceptului care este testat și validat și având în vedere efortul financiar pentru implementarea unui nou concept, așa după cum am menționat a fost și cazul după Cel de-Al Doilea Război Mondial (s-a tergiversat implementarea operației întrunită, din lipsă

de fonduri și de voință politică), considerăm viabilă actualizarea operației întrunită în varianta propusă de noi sau într-o altă variantă care să răspundă amenințărilor dintr-o anumită regiune, actualizare care, deși nu reprezintă o schimbare majoră în cadrul științei militare, poate contribui la gestionarea pe termen scurt și mediu a amenințării identificate.

Mai mult decât atât, apreciem că adăugarea acțiunilor specifice din cele două noi medii – cibernetic și spațial (recunoscute ca medii de

operare în 2016 și 2019) – la operația întrunită convențională poate crea suficiente „dileme” astfel încât forța întrunită să beneficieze de un avantaj operational, în raport cu un potențial adversar.

În concluzie, având în vedere cele prezentate în acest articol, apreciem că noțiunea de întrunit și, implicit, operația întrunită, doar în condițiile în care vor fi pe deplin înțelese atât litera, cât și spiritul acestora, vor continua să reprezinte un model de bune practice, dar și un reper în dezvoltarea de noi concepte.

BIBLIOGRAFIE

- Brownlee, Romie L. și William J. Mullen III. 1988. "Changing an Army. An Oral History of General William E. DePuy, USA Retired." https://history.army.mil/html/books/070/70-23/CMH_Pub_70-23.pdf.
- Carafano, James J. PhD. 2018. "America's Joint Force and the Domains of Warfare." https://www.heritage.org/sites/default/files/2017-09/2018_IndexOfUSMilitaryStrength_CARAFANO.pdf.
- Del, Stewart. 2017. *Victory Starts Here. A Short 45-Years History of the US Army Training and Doctrine Command*. Combat Studies Institute Press. US Army Combined Arms Center, Fort Leavenworth, Kansas.
- History.com Editors. 2018. "Yom Kippur War." <https://www.history.com/topics/middle-east/yom-kippur-war>.
- Hooker, Richard D. Jr. și Christopher Coglianesse. 1993. "Operation Weserubung and the Origins of Joint Warfare." <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA528871.pdf>.
- Malkasian, Carter. 2014. "Air land Battle and Modern Warfare." International Forum on War History: Proceedings.
- Murray, Williamson. 2002. "The Evolution of Joint Warfare." <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a426537.pdf>.
- Rice, Mark A. Lieutenant/USN. 2007. "THE PRACTICE OF OPERATIONAL ART IN OPERATION WESERÜBUNG: The German invasion of Norway in 1940." <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA470823.pdf>.
- Skinner, Douglas. 1988. "Airland Battle Doctrine." <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA202888.pdf>.
- TRADOC Pamphlet 525-3-1. 2018. "The US Army in multi-domain operations 2028." <https://adminpubs.tradoc.army.mil/pamphlets/TP525-3-1.pdf>.